

Ekonomijasrijedom

GLEDAJUĆI
OBJEKTIVNO

Piše:
KATARINA PEKAČEVIĆ

Još malo o bankama, ali i o nekretninama

OROČENA ŠTEDNJA GRAĐANA, VAŠA I NAŠA, STRAŠNO JE PODCIJENJENA

Prošlog tjedna malo smo se prisjetili kako smo sanjali na proslavi banki u našem, hrvatskom, vlasništvu. Sada imamo što imamo. Tako smo htjeli, ili, još bolje, izabrali. To "izabrali" odnosi se na vlast i koliko smo puta čuli da narod ima vlast kakvu zaslužuje. Pa se tako iz vlasti rodi i vlada, koja onda ima pravo u naše ime prodati što hoće i kome hoće. Vjerojatno ste, baš kao i ja, primijetili da je oročena štednja građana naša i naša, strasno podcijenjena. Ako ste uspjeli štogod odvojiti sa strane za crne dane, i to još u prvom mjesecu promijeniti u nešto stabilnu stranu valutu, bilo bi logično očekivati da će se štogod od te štednje i kapitalizirati, pa da će, eto, ta glavica malo i porasti. I tako bijade, do prije koju godinu. A onda nas naši osobni bankari izvijestise da je sada kamatna stopa na tako oročene depozite nešto smanjena. Da nešto, smanjena je ispod jedan posto. Pa se onda čovjek s pravom pita je li došlo vrijeme da u banku svake godine donosimo nešto novca, jedan ili više posto. Kako je krenulo, uskoro bi se moglo i dogoditi. Ako pogledamo malo najnovije podatke naše središnje banke, koju zovemo narodnom, utvrdit ćemo da u štednjama raste sporije, zbog vjerovanja jednog jedinog razloga, pripisane kamate znatno su manje nego prethodnih godina. Tamo nekog godina, ako si imao što-god uštedevine, bilo je pitanje u što uložiti. Oni koji su manje znali o trgovini, dioniciama, a takva je većina, uglavnom su, ako ne u banku, ulagali u neku nekretninu. Pa im se dogodilo da su imali i neko-

Igor MIKULIĆ

Visoka škola za ekonomiju, poduzetništvo i upravljanje Nikola Šubić Zrinski u Osijeku je otvorila Informativno-konzultativni upisni i ispitni centar. Ta ustanova studentima, između ostalog, nudi mogućnost online studiranja. Dekan Visoke škole, dr. sc. Ivica Katavić, iz sebe ima 12-godišnje iskustvo u području visokog obrazovanja. Uz dužnost dekana, ravnatelj je Instituta za obrazovanje za poduzetništvo, a prije tih dužnosti bio je i predstojnik katedre poduzetništva i menadžmenta u jednoj visokoškolskoj instituciji.

► **Možete li predstaviti vašu obrazovnu ustanovu?**

- Visoka škola Nikola Šubić Zrinski jedna je od četiri ustanove koje čine Obrazovnu grupu Zrinski (OGZ). Osnovana je 2008. godine kao logičan nastavak srednjoškolskog obrazovanja za poduzetništvo. Sukladno deklariranoj viziji strateški ciljevi su: akademia, istraživačka i inovacijska izvrsnost te društvena uključenost. Ta vizija bit će postignuta poboljšanjem studentskog učenja kroz dualni sustav obrazovanja, reformu postojećeg kurikula, primjenu novih pedagoških modela, metoda i hrvatskog kvalifikacijskog okvira te ishoda odlučujućeg ulaganja u stručnim studijskim programima te diplomatskim stručnim studijskim programima.

Dramatične promjene

► **Što ona nudi budućim studentima i koji je razlog dolaska na istok Hrvatske?**

- Iako je razvoj poduzetništva u Hrvatskoj uvjetovan zakonomodnim okvirima i po-

Ivica Katavić

I u Slavoniji studenti mogu studirati preko interneta

U Osječkoj i Vukovarskoj županiji potražnja za visokoobrazovanom radnom snagom veća je od ponude

litikom pružanja potpore poduzetnicima, ti uvjeti nisu dovoljno stimulativni da bi pokrenuli ozbiljne promjene u promociji poduzetništva, poboljšanju poduzetničkih vještina i izgradnji stimulativnog poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva. Stoga Visoka škola nudi studentima: dualni sustav obrazovanja (teorija i praksa) kako bismo omogućili studentima samozapošljavanje ili ih pripremili za tržište rada, zatim mogućnost izbora "kada" i "gdje" učiti (online nastava) te administrativnu i savjetodavnu podršku kroz naš BIZ - poduzetnički inkubator. S obzirom na to da istraživanja pokazuju kako je u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji potražnja za visokoobrazovanom radnom snagom veća od ponuda te da tradicionalni način obrazovanja za poduzetništvo ne može odgovoriti na sve obrazovne izazove, Visoka škola otvorila je Informativno-konzultativni upisni i ispitni centar u Osijeku kako bi omogućila pristup visokom obrazovanju i onima koji imaju ograničene resurse za obrazovanje (obitelj, posao itd.). U tom centru potencijalni su studenti mogli informirati o upisu i studiranju u Visokoj školi, tu se održavaju konzultacije i konzultativna nastava, prezentacije Visoke škole i webinar i u centru se održavaju ispiti za online studente u kontroliranim uvjetima.

Učenje na daljinu

S obzirom na dramatične promjene u modelima obrazovanja, izazvane razvojem moderne našeg ekonomije i tehnološkim napretkom te obrzane globalnim trendovima mobilnosti, potreba za visokoobrazovanom radnom snagom prelazi kapacitete konvencionalnog obrazovanja. Koristeći naprednu informacijsku tehnologiju, Visoka škola je jedna od rijetkih u Hrvatskoj koja nudi potencijalnim studentima mogućnost online nastave (učenja na daljinu), kako bi svi oni s ograničenim resursima mogli ostvariti svoje obrazovne ciljeve neovisno o obiteljskim i poslovnim obvezama.

ISTUP: LENA FOTODIŠKA

STIMULIRANI RAZVOJ PODUZETNIČKOG STAVA

► **Kako motivirate svoje studente da razvijaju poduzetničke ideje?**

- Metodički pristup nastavnim procesi dizajniran je na način da stimulira razvoj poduzetničkog stava, vještina i kompetencija. Kolegij integrirano upravljanje poduzećem, koji se primjenjuje u svakom semestru, dizajniran je na način da stimulira kritičko razmišljanje i razvoj poduzetničkih ideja. Kolegijem upravljaju nastavnici s iskustvom u obrazovanju (dualni sustav obrazovanja uz podršku poduzetničkog inkubatora) i načinu učenja i poučavanja (online nastava). Dualni sustav obrazovanja u Visokoj školi integracija je generalnog i praktičnog obrazovanja, a taj sustav je jedan od ključnih elemenata u povećanju obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. Visoka škola je začetnik po-

slovanja stvarnih studentskih poduzeća koja se realiziraju kroz naš BIZ - poduzetnički inkubator. Još 2012. godine pokrenuli smo i mrežu studentskih poduzetničkih inkubatora (MSP) javno-privatnim partnerstvom s Hrvatskom agencijom za malo gospodarstvo. Ta je mreža usmjerena ka razvoju poduzetništva na visokoškolskim institucijama u Hrvatskoj uz osnivanje i podršku stvarnim studentskim poduzećima, a uključuje je oko 40 visokoškolskih institucija.

DEKAN VISOKE ŠKOLE
NIKOLA ŠUBIĆ ZRINSKI

► **Možete li objasniti kako izgleda studiranje preko interneta, odnosno online nastava?**

- Online učenje na daljinu ili posebno online okruženje gdje se poučavanje i učenje odvija s pomoću računala kao medija za komuniciranje (npr. ZStudent, World Wide Web, softver za upravljanje učenjem kao što je Blackboard koji ima pristup preko broadbanda, satelita, kabelske i bežične tehnologije). U online okruženju postoje četiri ključne vrste interakcije uključujući student-online interaktivni komunikacijski sustav, student-sadržaj, student-student i student-mentor/nastavnik. Navedene interakcije čine temelj za razvoj kolaborativnog učenja koje promovira učenje u online okruženju. Online učenje na daljinu može biti sinkrono te mentor i student imaju međusobnu interakciju u realnom vremenu, uživo. Primjerice, dvosmjerna videokonferencija ili web-konferencija, telefonski razgovori i skype samo su neki od sinkrone komunikacije online učenja na daljinu. Asinkrono online učenje na daljinu ne odvija se u realnom vremenu. U ovom slučaju mentor/nastavnik dostavlja studentu instrukcije s pomoću videa, sustava za učenje (learning management system - LMS), foruma, web-stranice, bloga, tekst-poruke ili drugih medija. Metode procjena znanja u online okruženju usklađene su s ishodom učenja i prema planu procjene znanja i kriterijima definiranim u ocjenjivačkoj shemi pojednog predmeta. Obično se koristi kontinuirana procjena znanja po metodi Tutor-marked assignments (TMAs) i Computer-marked assignments (CMAs) te je pitna komponenta u kontroliranim uvjetima (u organiziranom ispitnom centru uz potvrdu identiteta studenta). Dakle, student bira kada će i gdje učiti, a temeljna pretpostavka primjene online nastave je postojanje internet-veze. ■

PRILAGODBA TRŽIŠTU RADA

► **U Hrvatskoj poslodavci često ističu problem da obrazovni sustav ne prati potrebe tržišta rada. Jeste li se i na koji način programom prilagodili upravo tržištu rada?**

- Činjenica je da visoko obrazovanje ne prati potrebe tržišta rada; mislje studijskih programa nisu orijentirane na dualno obrazovanje i nisu usmjerene prema (samozapošljivosti). Ne postoji poslovno okruženje koje osigurava praksu za širok raspon zanimanja. Nastavnici nisu educirani za prenošenje praktičnih znanja, ne postoje nastavni materijali za dualno obrazovanje. Nadalje, poduzetništvo se ne promovira od vrćica do cjeloživotnog obrazovanja, kurikulom nije temeljen na potrebama tržišta rada, nastavnici nisu pripremljeni za dualno obrazovanje, poslovni obrazovni kontekst (okruženje) ne nudi praksu za specifična zanimanja te nema dovoljne suradnje između poduzeća i akademске zajednice. Stoga je Visoka škola uvela dualni sustav obrazovanja kako bi osigurala konkurentan ljudski kapital s visokim stupnjem znanja i vještina i kompetencija koje su dovoljno fleksibilne da se mogu prilagoditi tržištu rada.

Ekonomijasrijedom

PREHRAMBENO-TEHNOLOŠKI FAKULTET OSIJEK

Kreirali mapu pojavnosti miktoksina za Hrvatsku

Dario KUŠTRO

Zahvaljujući znanstvenicima s osječkog Prehrambeno-tehnološkog fakulteta kreirana je mapa pojavnosti miktoksina u zornica žitarica na području Republike Hrvatske. O miktoksinsima se u široj domaćoj javnosti malo zna, ali to trenutka otkrivanja afere kontaminacije kultura žitarica. Miktoksini su toksični metaboliti plijesni, otrovni su i imaju negativne biološke posljedice na ljude i životinje. Na razini Europske unije EFSA kao europska agencija za hranu prati pojavnost miktoksina, međutim Hrvatska sve do ovog ljeta nije bila uključena u te statistike. Razlog je taj što se razina miktoksina u nas nije istraživala, dijelom zbog nedostatka opreme, dijelom zbog nedostatka kvalificiranog znanstvenog kadra. Pod vodstvom docenta Bojana Šarkanja, tim s Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek prijavljuje projekt "Pojavnost miktoksina u hrvatskim žitaricama - CroMycoScreen". Financiran je kroz Europski

socijalni fond i državni proračun u iznos od 776 tisuća kuna. U tijeku godinu dana, od srpnja 2015. do kraja rujna ove godine, istraživala se pojavnost miktoksina u najčešćim žitaricama na našim poljima roda 2015. - Kontinuirao izostavljanje prikazivanja rezultata pojavnosti novih miktoksina predstavlja problem kod procjene rizika kojem su građani Hrvatske izloženi usom hrane koja može sadržavati mjerljive miktoksine. Nadalje poznato je da postoji međusobno sinergistički učinak mješavine pojedinih miktoksina te, u detaljnijim uvidom lakše prepoznao potencijalni problem za zdravlje hrvatskih građana, pa u se tako moglo preventivno djelovati - pojasnio je Šarkanj.

Naposljetku od miktoksina koji su značajni za EFSA-u, u hrvatskim žitaricama žetve 2015. godine detektirani su svi, osim stergimatoxina. Od ukupno 13 trenutno reguliranih miktoksina detektirano je i kvantificirano više od 120 različitih miktoksina te ostalih sekundarnih metabolita plijesni, kvasaca i bakterija. Koncentracije koje su detektirane, srećom za nas, nisu bile zabrinjavajuće osim pet posto uzoraka koji su bili izvan zakonskih okvira za ljudsku prehranu. Jedan od ciljeva projekata bio je i održavanje radionice o uzorkovanju i mjerenju miktoksina te javno predavanje o rezultatima projekta koje je održano u sklopu „TrainMic meets CroMycoScreen“ seminara i radionice. ■

LIDER U ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKOM POLJU ANALITIKE MIKOTOKSINA

- Prehrambeno-tehnološki fakultet se održavanjem ovakve radionice ponovno pokazao kao regionalni lider u znanstvenoistraživačkom polju analitike miktoksina te poželjan projektni partner u sljedećim natjecajnim pozivima, povaliti će se Šarkanj. Zaključno zbog velikog interesa sudionika za teme mjeriteljstva u kemiji te analitike miktoksina, u skorijoj budućnosti može se očekivati više takvih radionica upravo na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu u Osijeku.

